

48 MIQUEL SUNYER BRAÇADES

NOMÉS TU
MARQUES EL TEU HORITZÓ

Columna

AMB JAMES MANRESA

48 BRAÇADES

Miquel Sunyer

AMB JAMES MANRESA

Primera edició: abril del 2015
© Miquel Sunyer i Comalat, 2015
© Columna Edicions, Llibres i Comunicació, S.A.U.
Carrer Pedro i Pons, 9-11, 11a planta - 08034 Barcelona
www.columnaedicions.cat

ISBN: 978-84-664-1641-2
Dipòsit legal: B. 5.767-2015
Fotocomposició: Víctor Igual, S.L.
Imprès a: Romanyà Valls

Les fotografies del plec de fotos que no porten menció de copyright
pertanyen a l'arxiu personal de l'autor.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol
forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta
obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos
a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu
fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com;
91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

ÍNDEX

«M'ofego»...	11
Introducció	13
El petit de Taialà	17
Un camí marcat.	39
Descobrir les aigües obertes	53
L'illa de sa calma	67
<i>Nothing great is easy</i>	99
Una cadira buida	171
Gratacels	183
Tres corones	217
Epíleg	255
Agraïments	261

EL PETIT DE TAIALÀ

LA PROVA

—Odio la piscina! —vaig cridar.

—Va, no siguis ploramiques! —em deia ma germana Marta mentre m'arrossegava literalment camí avall, exasperada.

—No vull! No vull! —somicava dramàticament, picava amb els peus a terra, cridava amb estridència com només ho pot fer una criatura enrabiada.

—Pesat! Cada dia igual, n'estic farta! Com pots ser tan tossut? —La Marta, quatre anys més gran que jo, no acostumava a perdre la paciència, però sense pretendre-ho, jo aconseguia esgotar-l'hi. Cada dia de l'estiu, de bon matí, l'espectacle estava assegurat al llarg de tot el corriol que serpentejava des de casa nostra

fins a la piscina del poble. Com si em portessin a l'escorxador, clavava els peus a terra, em revoltava, cri-dava, picava i en general desplegava totes les desvergonyides tàctiques d'intimidació a l'abast d'un marrec de cinc anys.

Avui, a més, era un dia especial, horrorosament especial. Avui era el dia de «la prova».

—Treu-te la bombolla, Miquel, vinga. —La veu autoritària d'en Gimbernat, el nostre monitor de natació, em va fer adonar que una vegada més no havia pogut deslliurar-me d'arribar a la piscina.

Els altres nens, escampats pels voltants, em miraven callats i esporuguits. A ells també els arribaria el torn. El pare era el més petit d'una colla de germans i això feia que de rebot jo fos també el més petit de tota la generació de cosins que poblaven Taialà. La Marta em va descordar la bombolla de suro, ignorant la meva rebequeria. Llavors vaig optar per l'últim recurs: una estratègia desesperada que, malgrat que l'havia intentat sovint sense èxit, sempre la provava un cop més, creient ingènuament que potser n'hauria perfeccionat l'art fins a convèncer algú.

Vaig fer veure que tenia ganes de vomitar.

Un fracàs. Que difícil que és per a un marrec de cinc anys enganyar els adults.

En Gimbernat, un llop de mar que, segons havíem sentit a dir, en altres temps s'havia guanyat la vida recollint corall, em va agafar en braços, impassible, i em va aixecar com si fos un gatet. Ell tenia una feina a fer i la faria petés qui petés.

Jo seguia recargolant-me tossudament, intentant deslliurar-me'n.

La part profunda de la piscina m'esperava. En Gimbernàt m'hi va acostar, sostenint-me fortament per les aixelles. Havia arribat l'hora d'ofegar-me i tots els meus cosins, amics i veïns en serien testimonis muts. Em va envair el pànic. Vaig buscar la salvació en la mirada de la Marta, dreta a l'altre costat de la piscina. No es va moure, però em va fer un lleu gest d'assentiment amb el cap.

—No et preocupis, no passa res —va dir-me.

Els meus plors no van estovar en Gimbernàt, que va agafar una certa embranzida, em va balancejar i finalment em va alliberar. Vaig flotar en l'aire unes terribles dècimes de segon i finalment vaig caure dins l'aigua davant la mirada continguda dels altres nens. Em vaig enfonsar com una pedra. Ningú es va moure. En Gimbernàt va deixar que em regirés submergit entre bombolles, buscant desesperadament el fons massa llunyà per a les meves cametes. Em debatia per aconseguir aire, però l'aire era amunt, molt més amunt. Mentre jo passava una por de déu, en Gimbernàt va fer una llambregada als nens arraulits al voltant de la piscina. Ara no podia cedir, la seva autoritat estava en joc. Els nens l'observaven atentament, expectants.

La Marta m'havia dit que no em passaria res, però que m'havia d'espavilar tot sol. Sense adonar-me'n, vaig trobar-me sobtadament surant a la superfície, amb els pulmons plens d'aire, ingràvid, les mans i els peus actuant com les aletes d'un peixet maldestre.

En Gimbernàt va deixar anar l'aire que sense adonar-se'n també havia retingut i no va poder dissimular un somriure triomfant i alliberador.

—Molt bé, has superat la prova! —va cridar.

Jo seguia a l'aigua, recreant-me sorprès en la meua nova habilitat, mentre alhora continuava plorant de confusió. Havia vessat moltes llàgrimes i n'havia fet de tots colors per evitar la part fosca de la piscina al llarg de l'estiu, tement aquest moment. La joiosa llibertat de viure enmig de l'entorn natural de Taialà tenia un preu. Els pares havien d'estar segurs que els seus fills podien moure's en aquells paratges capaços d'afrontar els pocs perills que oferia. I un era precisament les aigües on no feien peu.

Liderats sovint pel meu cosí Lluís, el ganàpia Rodríguez de la Fuente de la colla, ens acostàvem a les basses per observar granotes, espiadimonis o els màgics sabaters, que, com Jesucrist, caminaven per damunt de l'aigua. En aquestes fascinants excursions no hauria estat estrany que el genuí entusiasme infantil per la natura hagués fet caure accidentalment algun dels nens o nenes dins les verdes aigües. Així doncs, amb el perill estenent-se també més enllà de la piscina que ningú vigilava, els adults havien decidit que era imprescindible que els nens de Taialà sabessin nedar, i si no era així, algú els n'hauria d'ensenyar. Aquesta tasca havia estat encomanada a en Gimbernàt.

Amb un estil particularment radical, aquest home de mar amb aires d'aventurer ens havia anat ensenyant a espavilar-nos dins l'aigua durant l'estiu, fins que considerava que era l'hora de comprovar, a la part més profunda de la piscina, l'efectivitat dels seus mètodes.

Vaig sortir finalment de la piscina; per avui ja en tenia prou. Em vaig posar dret mentre m'eixugava els ulls envermellits. Vaig clavar la mirada a l'aigua te-

nyida de blau pel reflex de les rajoles, on feia només uns segons em semblava, exageradament, que m'ofegaria. La vaig fitar severament, amb recel.

Altres nens i nenes van anar passant llavors pel mateix calvari amb més o menys glòria, però jo ja no els sentia. No hi era, no prestava atenció al que passava al meu voltant. Sense ser-ne conscient, alguna cosa havia canviat dins meu. Em mirava la piscina d'una altra manera. Havia surat, realment havia surat! Com ho havia fet? No ho sabia, però no podia deixar de mirar-la i preguntar-me si tindria valor de fer-ho una altra vegada i si fins i tot seria prou valent per estar-m'hi més estona.

«De què sóc capaç?».

Llavors no ho sabia, però aquesta pregunta em portaria lluny.

EL NOSTRE PATI

—Taaaaaaaaaaaaaat!!!

Asseguts a les branques d'una accessible alzina, primer saltàvem esglaiats com si hagués caigut un tro de setembre, però tot seguit ens començàvem a pixar de riure.

—Ho deuen haver sentit des de Girona! —deia un.

—No, des de Calonge! —deia un altre.

—Jo crec que des de la Xina! —Rèiem més i més competint per veure qui la deia més grossa.

La veu de la mare de la Tat era sens dubte la guanyadora en decibels aguts de tot el poble. D'altres tenien més cura de les seves cordes vocals a l'hora de cridar els fills a dinar i feien sonar una trompeta amb un so característic per no confondre-la amb d'altres.

El nen cridat engegava a córrer esperitat—com més aviat dinés, més aviat podria tornar a jugar!— i per dreces i corriols de seguida es trobava pels carrers de Taialà, un petit nucli de cases escampades que amics i familiars s’havien anat construïnt al voltant del mas Can Sunyer. La mainada de Taialà formava una comunitat en si mateixa, on les aventures que passàvem o la solució de les nostres disputes tenien lloc generalment lluny dels ulls adults. Anàvem per lliure i, sobretot a l’estiu, a casa només ens veien quan hi havia menjar a taula. Amb les postres tot just baixant gola avall, tornàvem a marxar escopetejats a fondre’ns en el verd mantell que formen els generosos i extensos boscos d’alzines, pins, marfulls i sureres que s’endinsen fins a la serralada de Rocacorba, recordant-nos que el Mediterrani no és gaire lluny.

Salvatge però amable, agrest però acollidor, misteriós però educatiu, lliure però generós. El paradís.

Aquest era el nostre pati. Un espai inacabable on passàvem hores i hores en total llibertat, corrent mig despullats i sovint descalços pels camins, buscant branques i construïnt cabanes, somiant viure dalt dels arbres com els esquiroles o excavant túnels secrets com els teixons. Ens emmirallàvem en la natura intentant imitar-la, copiar el que ens mostrava, investigar tot allò que no enteníem, quan en realitat sense adonar-nos-en ja en formàvem part. Ens acabaria impregnant d’amor i respecte, marcaria i acompanyaria per sempre les nostres vides. Influiria decidivament en la nostra manera de pensar i veure el món i alguns fins i tot en farien el leitmotiv de la seva vida.

—Lluís! —vaig cridar.

Érem a finals de primavera, i tot i que l'estiu ja s'ensumava, les finestres d'una de les cases que hi havia a prop de la piscina estaven tancades.

Vaig enfilar el caminet cap a la porta principal. La vaig obrir sense tocar el timbre ni picar a la porta i vaig entrar.

—Lluís! —vaig tornar a cridar, ja dins el passadís.

—Sóc aquí! —La veu, més greu que la meua, provenia de la seva habitació.

—Què fas? Anem a voltar? —li vaig preguntar.

—Ara, un moment.

Sent com era jo el més petit d'una bona colla de cosins, sense ser-ne conscient buscava referents, i en Lluís, suposo que per diverses raons (proximitat, parentiu i per la seva personalitat), havia esdevingut el meu. El fet que jo no tingués cap germà i que ell fos més gran que jo va fer que de manera natural ell desenvolupés un cert sentiment de proteccionisme cap a mi.

Me'l vaig trobar assegut, recolzat a la taula, capficat amb alguns papers. M'hi vaig acostar.

Estava dibuixant.

—Són capgrossos? —li vaig preguntar, endevinant-ne la senzilla silueta sobre el paper ple de notes, esquemes i croquis.

—Sí. Els hem de salvar.

S'acostava un dels rituals més esperats de l'any per la canalla, el que marcava el pas de la primavera a l'estiu i que oficiosament obria la temporada de bany: netejar la piscina. Els llargs mesos d'hivern havien permès que la natura l'hagués colonitzada amb

tota mena de formes de vida. En arribar el bon temps, un cop «tret el tap» de la piscina, els nens anàvem comprovant impacients com baixava ràpidament el nivell de l'aigua. Un cop buida del tot, els adults del barri s'ajuntaven i s'hi ficaven tot el cap de setmana, pencant i suant de valent per posar la piscina a punt. Tossint sota els mocadors que els tapaven el nas i la boca, buidaven pots de sulfurant un rere l'altre, renegant a tort i a dret cada vegada que algun esquitx aconseguia cremar-los la pell, esquivant la protecció d'uns precaris o fins i tot inexistents guants. Mentrestant, els nens ajudàvem des de fora com podíem.

Buidar la piscina significava deixar sense llar els nombrosos capgrossos que hi cuejaven.

En Lluís, influït per la mida excepcionalment gran dels capgrossos d'aquell any, no podia viure amb aquest neguit, i després de rumiar-hi molt, havia pensat que, dotats de salabres, els nens ens podíem dedicar a atrapar-los i posar-los en galledes d'aigua abans que la piscina no es buidés.

Ens va convèncer de seguida, cosa no gaire difícil per a ell, perquè a més de ser molt persuasiu i carismàtic, sabia exposar molt bé els seus arguments i gaudia d'una certa admiració per part nostra a causa de la seva sensibilitat especial cap a la naturalesa.

Era un noi de ment inquieta amb una personalitat generosa, altruista i humil, d'esperit pur, amb fortes conviccions i amb un gran cor, atributs que avui encara conserva intactes. Independent, líder i alhora solitari, era un gran admirador dels indis d'Amèrica. Sovint, quan menys t'ho esperaves, et feia alguna dissertació sobre algun poble nadiu dels actuals Estats Units: els sioux, els cherokee, els lakota o els

apatxe... que et deixava bocabadat. Comprava llibres sobre la temàtica i fins i tot mantenia correspondència amb reserves indígenes d'allà. També amb gran destresa es construïa els seus propis arcs i fletxes, amb els quals havia arribat a caçar ocells i algun altre animalot. Encara avui molts dels seus amics l'anomenen amb el sobrenom de *Txeroki*, malgrat que ell es considerava a si mateix un «Lakota Warrior» (una divisió de la tribu sioux).

Així doncs, uns dies abans del gran dia, els nens de Taialà vam viure un dia lúdic i festiu, sentint que d'alguna manera corresponíem a aquella natura que tan bé ens acollia i ens feia feliços. Armats amb salabres, escrutàvem amb mirada seriosa i concentrada la superfície verdosament opaca, buscant un moviment que delatés els futurs supervivents. N'hi havia milers, i semblaven no acabar-se mai. A cada captura, els nostres crits d'alegria omplien l'aire tranquil que envoltava la piscina.

Un cop acabada la primera fase del pla de rescat, ens vam deixar entabanar per en Lluís per ajudar-lo a portar tots aquells pesats cossis, arreplegats d'aquí i d'allà, plens d'aigua muntanya amunt, penjats d'un pal recolzat a l'espatlla, en grups de dos. Carregats com mules, vam caminar heroicament cap a la riera propera dels Bullidors, disposats a donar una vida llarga i feliç a les futures granotes i gripaus que anàvem a alliberar.

En arribar-hi, cansats i adolorits per una càrrega tan feixuga, però molt contents i orgullosos, vam deixar anar els capgrossos sense gaires cerimònies. Quan va haver buidat l'última galleda al poc cabal de la riera, en Lluís es va aixecar, intentant dissimular

en va els ulls plorosos. Els nens que l'haviem seguit ens el miràvem amb admiració; la mateixa amb la qual l'observarien una bona colla d'americans en ple Manhattan molts anys després.

FORÇA UNIVERSAL!

«Ah, no en saps!». El to burleta d'algun nen omplia l'aire de rèpliques i falses provocacions. «Mira, mira quina bomba!», i a continuació un «xof» seguit d'aplaudiments.

Esmorzant a casa, des de la cuina sentia els crits i les rialles dels meus amics barrejant-se amb el so dels esquixells a la ja netíssima i impecable piscina. No em podia contenir més l'enveja i engolia impacient l'entrepà i el got de llet sense miraments per poder baixar esperitat a sumar-me als desafiaments.

—Tant que et queixaves —em deia la mare— i ara no hi ha qui te'n tregui! A veure si tindràs un tall de digestió! —encara la sentia cridar mentre corria escales avall.

Feia un parell d'estius que la bombolla de suro havia quedat abandonada dins de casa. Amb set anys, ja era capaç de surar sense cap ajuda, les meves mans i els meus peus s'havien anat adaptant a aquell nou element i havien après a moure-s'hi amb naturalitat. La part més fosca de la piscina, que un temps enrere em provocava tanta por, ara m'atreia de manera irresistible.

Inevitablement, el sentit de la competència ens portava a fer curses nedant d'una banda a l'altra. Jo les perdia totes, però tenia l'excusa que era el més petit. Aquest fet, però, també comportava que els

meus cosins trobessin particularment divertit perseguir-me per tot arreu, i em llançaven a la piscina quan m'atrapaven o m'enfonsaven sota l'aigua.

—Miquelet, que ets rodó com un cigronet, ha, ha, ha! —em deien amb crueltat burlant-se de la figura rabassuda que lluïa en aquells temps.

—Etic en ràbia tres! Ràbia quatre! Ràbia cinc! Quan em vingui la força universal, us destruiré!!! —cridava serrant les dents i brandant els punys amenaçadorament—. Aaaarrggg! Vine a mi, força! —La cara se'm posava vermella com una tomata i se'm congestionava de pura ira fins a treure gairebé foc pels queixals. Els meus cosins no feien sinó pixar-se de riure encara més.

He d'admetre que aquella ràbia, però, tot i que encara avui la recordo amb un regust amarg i no la voldria repetir, probablement em va ensenyar a canalitzar aquest tipus de sentiments fins a fer-los treballar a favor meu. Crec que van ser les ganes de tornar-m'hi el que inconscientment em va empènyer a espavillar-me. Sense adonar-me'n, vaig anar tornant-me més ràpid i àgil dins l'aigua, m'hi vaig anar sentint més còmode fins que vaig arribar al punt que em trobava millor a dins que no pas a fora. Anava adquirint allò que anomenem «aquaticitat», un sentiment d'acolliment i naturalitat dins l'aigua que, com anar en bicicleta, no es perd mai més.

Amb el temps fins i tot vaig començar a guanyar alguns dels meus cosins a les curses. En fèiem de tots els estils i sempre hi havia qui dominava més una modalitat que l'altra, així que les meves ganes de millorar en cadascuna i les d'aprendre-ho tot que sempre tenia em van despertar un cuquet...

DECIDIT A NEDAR

—Pare...

—Digues.

—Puc fer natació? —vaig preguntar.

—Què vols dir? —va contestar-me amb interès—.

Que no en fas ja amb en Gimbernat?

—Vull dir aprendre a nedar bé, fer un curset.

El pare es va girar cap a la mare.

—Què et sembla, Carmen? —li va preguntar, somrient.

—Si li agrada... On es fa, això?

Els àpats a casa eren un moment molt especial. Els pares eren de tarannà molt familiar i els agradava que sopéssim tots junts, sense televisor ni distraccions externes tret de les nostres pròpies converses. Ens animaven que expliquéssim com ens havia anat el dia, què haviem fet... Procuraven que hi hagués molta comunicació entre tots, que poguéssim parlar lliurement del que ens preocupava, que en féssim partícips la resta de la família perquè els llaços i vincles entre nosaltres fossin molt forts. La família era el nostre pilar, el nostre refugi, i aquest sentiment de pertinença i seguretat que ens proporcionava l'ambient a casa encara m'acompanya avui dia.

—A qualsevol piscina. A Girona n'hi deu haver, oi?

—vaig intervenir, il·lusionat.

—Miquel —em va dir el pare, seriós—, ja t'ho has pensat bé, això?

—Sí, a més en Gimbernat diu que ho faig força bé, però que hi ha aquests cursos que es veu que t'ense-

nyen molt i que llavors aprens a nedar encara més ràpid —vaig explicar.

—De fet, en Gimbernat ja ens ho ha comentat. Ens ha dit que n'has après molt i que la nostra piscina és massa petita per aprendre'n més. Si n'estàs convençut i et fa il·lusió anar-hi, podem buscar un lloc on en facin, potser al GEiEG (Grup Excursionista i Esportiu Gironí), però has de tenir clara una cosa.

Vaig interrogar-lo amb la mirada, amb un somriure d'orella a orella.

—Pensa que anar a un curs d'aquests no és com aquí a la nostra piscina —va continuar el pare, aclaridor—, allà no s'hi va a jugar. Allà et faran nedar molt i descansar poc. I et cansaràs. Si t'hi apuntem hi hauràs d'anar els dies que toqui, et vingui de gust o no, faci fred o calor.

—Sí, pare, sí, hi vull anar! —vaig contestar, impacient.

—Nosaltres farem el que ens diguis. Si t'hi vols apuntar, t'ho has de rumiar bé i decidir-ho tu sol. Encara que a tu et sembli que ets petit, ja has de pensar en les coses que vols i com aconseguir-les, ja que a la vida hauràs de prendre moltes decisions, algunes de poc importants i d'altres que ho seran molt, però quan prenguis una decisió l'hauràs de defensar i ser el primer a respectar-la, m'entens?

—Sí, pare!

El fet que la Nuri, la mitjana dels tres germans, visqués en un món al qual era difícil d'accedir, si no era a través dels jocs i les seves joguines, feia que requerís una atenció especial per part dels pares i, per tant, que ens donessin més responsabilitats a la Marta i a mi, i que intentessin tractar-nos una mica més

com a adults, sense romanços. La Nuri afectava la família en positiu i ens unia molt.

Per la nostra edat, les seves lliçons de vegades potser ens semblaven incomprensibles, però amb els anys m'he adonat que realment calaven dins nostre, com un degoteig que a poc a poc, imperceptiblement, anava foradant la roca.

Jo havia pres la meva decisió i estava exultant. Encara no era conscient que aquell camí m'aportaria grans moments al llarg de la vida. En la meva ment infantil, jo només veia que després de tot el temps que feia que competia amb els meus amics a la piscina, finalment tindria l'oportunitat d'aprendre a nedar millor i, qui sap, potser guanyar-los...

Encara en bata i pijama, el pare premia mecànicament amb les sabatilles d'anar per casa l'accelerador o el fre, segons convingués, per la carretera que anava de Taialà a Girona, il·luminada només pels fars del cotxe. El pobre home no havia ni esmorzat; ho faria un cop tornés a casa després d'haver-nos deixat a mi i la meva bossa d'esports —farcida amb una tovallo-la, sabó, un banyador i unes ulleres de natació— al GEiEG, el club al qual finalment m'havien apuntat.

No gaire temps enrere hi havia fet un curset de perfeccionament i, un cop adquirida la mínima tècnica, vaig haver de fer una prova. Superar-la m'havia permès passar a formar part d'aquest històric club de natació, on ara m'entrenava sota l'atenta mirada d'en Toni Servalls.

—Si no acabeu l'entrenament patint, no millorareu! —criava el que després seria l'entrenador que més temps he tingut a la meva vida.

Descansant breument, agafat a la paret, jo mirava esbufegant com el cronòmetre de quatre agulles penjat a la paret girava més de pressa del que jo hauria desitjat. No puc fer aquesta sèrie, pensava, però el rellotge ja tornava a indicar que hi havia de tornar.

—Va! —La veu potent d'en Toni no deixava lloc a la distracció.

Mentre nedava amunt i avall de la piscina, intentant seguir el company del davant i mirant d'evitar la ràbia que fa que el del darrere et toqui els peus, sentia que no podria fer el temps marcat. Però arribava, i sorprenent-me per haver-ho aconseguit, llavors tornava a pensar «No en podré aguantar una altra com aquesta, i encara menys les tres que queden», però ho tornava a fer, perquè aquest és l'abecé de la natació: sobreposar-se a aquest patiment físic i continuar, i això no només t'enforteix el cos, sinó que aquest «una mica més, una mica més» que li vas dient al cervell, aquesta insistència a seguir malgrat tot, et va endurint la ment i la voluntat subtilment.

Cada dia, una hora d'aquesta dinàmica em posava les piles abans d'anar a l'escola. Començava el dia dins l'aigua i pràcticament també l'hi acabava, ja que al vespre, insaciable de braçades, doblava la sessió, i és que sense adonar-me'n aquella traumàtica primera experiència amb l'aigua a la piscina de Taialà s'havia capgirat del tot i s'havia transformat en una irresistible i profunda atracció. En la puresa del meu esperit infantil, net encara dels condicionants socials i personals amb què ens va carregant la vida, jo ja havia triat el meu camí. Sense influències ni interferències de cap tipus, la meva ànima havia estat con-

querida per l'aigua. S'havia convertit en un amagatall on sempre podria acudir per retrobar-me al llarg de la meua vida. Dins l'aigua es formava la meua essència natural, el meu autèntic jo, i allà tornaria un cop i un altre per reconnectar-m'hi quan la vida a terra em posés a prova.

El rigor dels entrenaments diaris, la sensació de la feina ben feta al final de cada entrenament, del deure complert, del cansament que testimoniava que l'endemà seria més fort que avui... eren sensacions que m'enganyaven. M'empenyien a llevar-me cada matí desitjant tornar-hi un altre cop. Tots aquests elements conformaven un treball de gota a gota que culminava amb un moment màgic, quan es complien els objectius que t'havies marcat amb l'entrenador; quan en una competició el cronòmetre et certificava que havies aconseguit retallar aquella maleïda dècima que tant t'havia costat batre.

Era un moment sublim, eufòric, que donava sentit a tot l'esforç i el sacrifici que hi inverties. Però era un moment tan especial com fugisser, perquè automàticament es presentava un nou objectiu i aquell temps formava part del passat, i era fantàstic, perquè la il·lusió tornava a començar, i la lluita, i tot el cicle de superació que et permetia mantenir la motivació es tornava a reiniciar.

Asseguts per les bancades d'alguna de les moltes piscines del país, els nedadors esperàvem nerviosos poder gaudir d'un d'aquests moments màgics de superació. Els torns s'anaven succeint i cadascú esperava amb un rau-rau a l'estómac sentir el seu nom per megafonia per començar el ritual: el cridat s'ai-

xeca entre salutacions i ànims dels companys i camina cap a la plataforma de sortida, es posa el casquet de natació amb cura i molts miraments i fa quatre estiraments ràpids. Després aixeca les dues mans, s'agafa les ulleres de natació i se les abaixa lentament fins a cobrir-se els ulls. Llavors deixa de ser humà, i el nedador entra en un altre món: es converteix en *Homodelphinus*. Darrere la foscó dels vidres, la mirada s'aguditza, el camp de visió es va tancant i es va concentrant en el carril aquàtic que té al davant. Els sons del voltant es van esmortint fins a fer-se el silenci absolut, i només queden ell, l'aigua i un pacient però despietat cronòmetre que precisament ara sembla haver aturat el temps.

Sona un xiulet llarg i monòton que només canvia quan arriba al final amb una discordant nota més aguda, gairebé com si l'hagués interromput un singlot. És el moment de pujar a la plataforma.

Dos esglaons i ja hi és. Es doblega lleugerament endavant, belluga els braços expressament inerts com si s'espolsés l'aigua en un darrer intent de relaxar-los. Tremola lleugerament i la respiració s'alenteix tensament. El silenci es trenca un segon: PREPARATS! Una petita passa endavant, s'ajup i amb les mans agafa amb força la base del saltador. Tanca els ulls, el cor li bateja a les temples, les cames en tensió màxima. A les graderies desenes d'espectadors aguanten la respiració.

Un xiulet curt, i tot esclata.

Les cames es desapareixen, els nedadors suspesos a l'aire, la gent crida, l'ambient reverbera i finalment l'aigua embogeix de xipolleigs.

Els braços són aspes de molins de vent enmig d'un huracà, les cames escumen el deixant. Crida sota l'aigua d'eufòria desbocada, serrant les dents. Els nervis s'han diluït i de reüll controla els nedadors a cada banda. En té dos al davant. Necessita més força. Sent un clam rítmic, és el seu nom! La seva mirada troba la dels seus companys, que caminen seguint-lo amunt i avall al llarg de la piscina.

—Va! Va! Va! —li criden.

I el seu nom es repeteix una vegada i una altra.

Les seves mirades es fixen mútuament. Un altre viratge, encara va tercer. Accelera, li falta l'aire, li fan mal les espatlles, les cames i els braços. Darrer viratge, últims metres! Voldria accelerar, però ha arribat a aquell moment en què l'estómac crema, l'àcid làctic s'escampa pel seu cos i, per molt que vulgui, ni que li anés la vida, no podria nedar més ràpid; però els seus amics criden i ell segueix i segueix. El té al costat. Criden encara més fort.

—Vinga! Vinga! Vinga!

Retalla distàncies, l'avança i arriba segon! Pregunta al cronometrador. Salta d'alegria dins l'aigua.

No ha guanyat la cursa, ha fet una cosa millor: superar-se a si mateix.

LA REBEL-LIÓ DEL COS

Temps després, quan rondava l'edat de deu anys, em mirava aquestes escenes des de fora de la piscina, resignat. Cridava i animava els meus companys, els aplaudia i els felicitava, però d'un temps ençà el meu nom ja no sonava per megafonia.

Els dilluns tornava als entrenaments com si res,

acumulant els mateixos cinc o sis mil metres que els altres nedadors, però quan en les pauses comentaven com havien fet aquell últim viratge, com se'ls havia trencat la goma de les ulleres en el salt o com finalment havien guanyat aquell etern rival del Banyoles o l'Olot, jo només podia escoltar en silenci sense aportar-hi res més que la meva visió externa.

Un gran ensurt m'havia apartat de tot allò...

Esperava el meu torn per nedar. L'aire molt calent i viciat de clor em començava a pesar com una llosa i m'oprimia el pit. Darrerament, la meva pròpia autoexigència havia anat creixent proporcionalment a la millora de les meves marques i el meu estil; m'ho prenia tot molt seriosament i els nervis em superaven a l'hora de competir. En sentir mínimament aquella petita restricció als pulmons, la meva angonya es va començar a realimentar. Generalment els nervis em passaven instantàniament en el moment de capbussar-me, així que quan va ser el meu torn, vaig dirigir-me impacient a la sortida esperant que l'aigua m'ajudés.

Quan van donar el senyal, vaig saltar decidit a l'aigua i vaig començar a nedar esperançat, però els pulmons no ventilaven i no aconseguia prou aire. Tant se val quant allargués la inspiració, no en tenia mai prou. M'ofegava. Necessitava bracejar més de pressa per poder agafar aire més sovint, però quan treia el cap de l'aigua només era capaç de fer brevíssimes i insuficients inspiracions que no satisfien mai la meva necessitat d'oxigen. Tossudament, vaig continuar, confiant que tindria forces per arribar al final,

però ja no era una qüestió de músculs, ni tan sols era de cap. És que simplement ja no podia respirar. Finalment, davant de la sorpresa general, vaig quedar aturat enmig de la piscina, amb la respiració accelerada com un pollet intentant agafar aire amb un bec massa petit. Alarmat i veient-me incapaç de sortir tot sol, un dels àrbitres es va llançar de seguida a l'aigua per salvar-me.

La sensació d'ofec queda indeleblement gravada al cervell per sempre més. La nostra ment la classifica com a amenaça greu de mort i, per tant, en el futur intentarà per tots els mitjans evitar trobar-se en les mateixes circumstàncies que la van provocar. Qualsevol situació que s'hi assembli desencadenarà una sèrie d'accions preventives dirigides a impedir que voluntàriament ens hi exposem, i això vol dir que si la forcem massa, la resposta de la ment pot arribar a ser el bloqueig.

La realitat immediata era que no podia competir, senzillament.

Potser el camí més fàcil hauria estat la fugida, però jo no valorava aquesta opció, la competició no era realment el que em lligava a l'aigua, era un vincle més profund, més espiritual, més introspectiu i inexplicable. No vaig trobar ni buscar mai cap motiu per allunyar-me'n. Ser a l'aigua era un estat natural per a mi.

De totes maneres, alguna cosa havia fallat dins meu, i per poder reparar-la primer calia esbrinar-ne la causa. Era la ment? O potser el cos?

Les proves mèdiques mai donen resultats matemàtics, generen un munt de dades que s'han de com-

binar les unes amb les altres fins a formar un còctel únic que posteriorment se sotmet a la interpretació particular d'un o diversos experts.

Una cosa va quedar palesa: els meus pulmons, en els quals tant confiava, tenien part de culpa. Allò que m'havia robat l'aire en la competició es devia a una crisi asmàtica, provocada per alguna de les diverses al·lèrgies respiratòries que ara m'havien detectat.

El meu club va demostrar el seu tarannà humà per damunt de l'esportiu permetent amb naturalitat que continués entrenant-me tot i no competir. Els pares també em van donar suport i van buscar amb mà esquerra una solució, però sense fer-ne una muntanya per no atabalar-me. Gràcies a l'actitud constructiva de tots plegats, vaig poder seguir llevant-me cada matí amb la mateixa determinació, amb aquella tossuderia meva, per anar a entrenar-me. Mentre pogués estar a l'aigua, a mi rai. Ja no tenia per objectiu vèncer el cronòmetre, ni vèncer cap dels meus companys a l'entrenament. El meu objectiu era vèncer-me a mi mateix, superar aquell problema que em bloquejava. Si n'era capaç, pensava, el ressorgiment seria impressionant.

Dos anys després, mitjançant un tractament combinant la medicina, vacunes contra les meves al·lèrgies i la bona feina d'una psicòloga esportiva, vaig aconseguir sobreposar-me a les crisis que m'havien paralytat en aquells desconcertants temps i vaig poder tornar a competir. La tenacitat m'havia proporcionat una victòria.